

Karar Osmanlı hukuku karşısında Cumhuriyet hukukunu yok sayma anlamı taşıyor

26.07.2020

Nurzen Amuran: Türkiye'nin gündemi sık sık değişiyor. Ekonomik sorunların giderek büyüdüğü bir süreçte, basın ve ifade özgürlüğünün her türlü baskıyla karşılaştığı bir dönemde, yargının üçüncü ayağı olan savunmanın bağımsızlık için mücadele verdiği bir aşamada, Danıştay'ın Ayasofya kararı tartışılmaya başlandı. Konu sadece hukuksal değil, siyasi ve sosyal açıdan da önemli. Danıştay bir karar verdi. Bu kararla, Ayasofya müze olmaktan çıkarıldı ve tümüyle ibadete açıldı. Diyanet İşleri Başkanlığı'na teslim edildi. Aslında daha önce de ibadete açılmış bir bölümü vardı ve imam da atanmıştı. Danıştay'ın aldığı kararla, 1934 yılında Atatürk imzalı Bakanlar Kurulu'nun kararı iptal edildi. Oysa bu kararla, tarihi kimliği ile evrensel bir değer korunmasının güvence altına alınması gözetilmişti. Bu da tarihi kültürel ve bütün dinlere olan saygının korunması içindi.

Ancak bugün asıl tartışılan konu, Danıştay'ın böyle bir kararı alma hakkı hangi koşullarda olabilirdi ve daha önce alınmış kararları hangi koşullarda değiştirebilirdi, alınan kararın hukuki sonuçları düşünülmüş müydü? Bu soruları Atılım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Metin Günday'a yönelteceğiz.

Sayın Günday, Ayasofya'nın müzeden camiye çevrilme kararının sonuçlarından önce, bir iki hukuk bilgisini okurlarımızla paylaşalım: Yasa, idari bir karar alındığında, karara karşı neden belli bir zaman diliminde dava açılmasını ister, bu süre kısıtlamasına neden ihtiyaç duyulur, kimler dava açma hakkına sahip olur?

Metin Günday: Genelleyerek söylemek gerekir ise, bir idari işlem ile kişisel, güncel ve meşru bir menfaati ihlal edilenler, o işlemin iptali istemiyle dava açabilirler. Ayrıca iptal davasının dava süresi içinde açılması da bir dava şartıdır. Kısaca belirtmek gerekir ise, idari işlemlerin sürekli dava ve bununla bağlantılı olarak iptal edilme tehdidi altında tutulmasının hukuki güvenliği (istikrarı) sarsacağı düşüncesiyle, bu işlemlerin iptali istemiyle açılacak olan davaların belli bir süre içinde açılması, dava şartı olarak öngörülmüş ve bu süre geçtikten sonra açılan davaların esasına girilmeden; yani işlemin hukuka uygunluğu incelenmeden, süre aşımı nedeniyle reddedilmesi kuralı getirilmiştir. Halen yürürlükte bulunan 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 7 nci maddesinin 1 ve 2'inci fıkraları uyarınca, diğer kanunlarda farklı bir süre öngörülmemiş ise, Danıştay ve idare mahkemelerinde altmış; vergi mahkemelerinde ise otuz gün içinde açılması ve dava açma süresinin de dava edilmek istenen işlemin yazılı olarak bildirildiği tarihten itibaren işlemeye başlayacağı kurala bağlanmıştır.

Amuran: Sözkonusu davaya dönersek, asıl dava açma hakkına kim sahiptir? 1934 yılında henüz kurulmamış bir derneğin doğrudan zarar görme imkanı ve hakkı olabilir mi? 86 yıl önce alınmış bir karar için süre koşulu neden gözetilmemiştir?

Günday: Sözkonusu dava, Sürekli Vakıflar, Tarihi Eserler ve Çevreye Hizmet Derneği adlı bir derneğin Ayasofya'nın ibadete açılması istemiyle yapılan başvurunun reddine yönelik işlem ile bu işleme dayanak olarak gösterilen 24.11.1934 tarihli Bakanlar Kurulu Kararının iptali istemiyle adı geçen dernek tarafından açılmıştır. Dernekler, dernek tüzel kişiliğine

yönelik idari işlemleri dava edebilecekleri gibi, ayrıca yerleşik Danıştay kararlarına göre, dernek tüzüğünde yazılı amaçlara ters düşen, bu amaçların gerçekleştirilmesini engelleyen idari işlemlere karşı da dernek tüzel kişiliği adına dava açabilirler. Davacı derneğin tarihi eserleri koruma amacını da güttüğünden hareket edilmiş olacak ki, davalı idare (Cumhurbaşkanlığı) davaya karşı yaptığı savunmada, davacı derneğin dava açma ehliyeti olmadığını ileri sürmediği gibi, kararı veren Danıştay 10. Dairesi kararında da davacının dava açma ehliyetine sahip olup olmadığı hususu incelenmemiş ve tartışılmamıştır. Bu bağlamda, davacı derneğin dava edilen Bakanlar Kurulu kararının alındığı tarihte henüz kurulmamış olması hususuna da dava ehliyeti bağlamında önem atfedilmemiş, Ayasofya'nın yeniden ibadete açılmasının dernek amaçları ile örtüştüğü ve bu nedenle bu istemle yapılan başvurunun 1934 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı dayanak gösterilerek reddedilmesinin dernek amaçlarını olumsuz yönde etkilediği varsayılarak davacının dava ehliyetine sahip olduğu kabul edilmiştir.

Davacı derneğin dava açma ehliyetine sahip olup olmadığı konusu bir yana, Danıştay 10. Dairesi'nin 27.11.1934 tarihli Bakanlar Kurulu Kararını iptal eden 02.07.2020 gün ve E.2016/16015, K.2020/2595 sayılı kararı özellikle süre ve kesin hüküm yönünden yargılama usulü ilkelerine açıkça aykırıdır.

Şöyle ki; dava, Ayasofya'nın yeniden ibadete açılması istemiyle –o zamanlar– Başbakanlığa yapılan başvurunun 24.11.1934 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı dayanak gösterilerek –o zamanlar– Başbakanlığa bağlı Vakıflar Genel Müdürlüğü 1. Bölge Müdürlüğü'nün 19.02.2016 tarihli işlemi ile reddedilmesi üzerine, hem bu red işleminin ve hem de dayanak olarak gösterilen Bakanlar Kurulu Kararının iptali istemiyle açılmıştır.

Red işlemine dayanak olarak gösterilen 1934 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı, genel ve soyut nitelikte hukuk normları koyan örneğin bir tüzük ya da yönetmelik gibi düzenleyici bir idari işlem olmayıp, Dünya Kültür Mirası niteliğinde olan bir tarihi yapının müze statüsüne sokulmasını öngören; bir başka anlatımla somut bir tarihi esere yönelik olan, birel nitelikte bir idari işlemdir. Anılan Bakanlar Kurulu Kararı daha sonra çıkarılacak bir başka Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlükten kaldırılabilirdi. Ancak 1934 tarihli Bakanlar Kurulu Kararını kaldıran bir Bakanlar Kurulu kararı, ne AKP iktidarından önceki iktidarlar tarafından, ne de 2002'den bu yana iktidarda bulunan AKP tarafından alınmadığı gibi, 2018 yılından itibaren Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde yürütme yetkisini tek başına elinde tutan Sn. Recep Tayyip Erdoğan tarafından da bu yönde bir Cumhurbaşkanlığı Kararı alınmamıştır. Böylece, 1934 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı, Danıştay 10. Dairesi'nin biraz önce değindiğimiz 02.07.2020 tarihli kararı ile iptal edilinceye kadar geçerliliğini korumuştur. Bu Danıştay kararı, ki bu kararın alınmasına yol açan davanın davalısı Cumhurbaşkanlığı makamı olduğundan ve bu nedenle – Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nda temyize açık olmakla birlikte- temyiz edileceğini zannetmediğim için, kesinleşecek ve böylece kesinleşen hüküm ile anılan Bakanlar Kurulu kararı iptal edilmiş olacaktır.

Diğer yandan, 1934 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı, bu kararın alındığı tarih itibarıyla süresi içinde iptali istemiyle açılan bir idari davaya konu yapılabilirdi. Ama süresi içinde böyle bir davaya konu yapılmadığı gibi, o tarihten bu yana 2005 yılına gelinceye kadar da böyle bir davaya konu yapılmamıştır. Diğer yandan, bu Bakanlar Kurulu Kararı, birel nitelikte bir işlem olmayıp da, biraz önce sözü ettiğimiz düzenleyici nitelikte bir idari işlem olsa idi, alındığı tarih ne olursa olsun, bu Karara dayanılarak çok daha sonra, hatta yıllar geçtikten sonra, bir uygulama işlemi yapılmış olsa idi, İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 7'inci maddesinin 4 üncü fıkrası uyarınca, o uygulama işleminin yazılı olarak bildirildiği tarihten itibaren süresi içinde ve uygulama işlemi ile birlikte iptal istemli bir davaya konu yapılabilirdi. Oysa; demin de söylediğim gibi, sözü edilen Bakanlar Kurulu Kararı düzenleyici bir idari işlem niteliğinde olmadığı içindir ki, aradan 80 yıldan daha uzun bir süre geçtikten sonra İYUK. md.7/4 uyarınca idari davaya konu yapılamaz. Ayrıca Ayasofya'nın ibadete açılması yönünde yapılan başvurunun reddine dair işlem de sözü edilen ve düzenleyici bir işlem olmayan Bakanlar Kurulu Kararının uygulanmasını sağlayan bir işlem niteliğinde değildir. Bu nedenle, bu Karara yönelik iptal isteminin süre aşımı nedeniyle; davacının Ayasofya'nın ibadete açılmasına ilişkin başvurusunun reddine dair işleme yönelik iptal isteminin ise hukuki dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle esastan reddedilmesi gerekirdi. Bu yapılmamış, dava edilen 1934 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı, hukuka açıkça aykırı olarak sanki bir düzenleyici işlem gibi nitelendirilerek iptal edilmiştir.

Amuran: Sayın Günday daha önce de Danıştay'a başvurulmuş ve dava istemi ret edilmişti.

Günday: Evet dediğiniz gibi, 1934 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı, daha önce 2005 yılında da dava edilmiştir. O davada da, 2016 yılında açılan ve Danıştay 10. Dairesi'nin 02.07.2020 gün ve E.2016/16015, K.2020/2595 sayılı kararı ile sonuçlanan son davadaki iptal nedenleri ve iddialar ileri sürülmüştür. Ve fakat o dava, ileri sürülen iptal nedenlerinin tamamı dayanaktan yoksun olduğu, dava konusu yapılan Bakanlar Kurulu Kararının hukuka uygun olduğu gerekçesiyle, Danıştay 10. Dairesi'nin 31.03.2008 gün ve E.2005/127, K.2008/1858 sayılı kararı ile reddedilmiş, bu karar temyiz incelemesinden de geçerek Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 10.12.2012 gün ve E.2008/1775, K.2012/2639 sayılı kararı ile onanmış, davacının karar düzeltme istemi de reddedilerek kesin hüküm haline gelmiştir. Bu durumda, 2016 yılında açılan ve 1934 tarihli Bakanlar Kurulu Kararının iptali ile sonuçlanan ikinci davanın kesin hüküm nedeniyle de dinlenmemesi ve reddedilmesi gerekirdi.

Nurzen Amuran: Dava açılırken davacı dernek, hangi gerekçeleri öne sürmüştür? Dava dilekçesinde sizin dikkatinizi çeken neler oldu?

Günday: Davacı dernek, 2016 yılında açtığı davada, 1934 tarihli Bakanlar Kurulu Kararında yer alan imzaların gerçeği yansıtmadığını, kararda imzaları bulunan bazı bakanların karar tarihinde Ankara dışında olduklarının Meclis tutanakları ile sabit olması nedeniyle imzalarının geçersiz olduğunu ve geografik yönden incelenmesi gerektiğini, ayrıca 1470 sayılı Mehmed Han Sani Bin Murad Han-ı Sani Vakfına ait vakfiyede, vakfedilen hayratların birinin de daha önce kilise iken 1934 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı ile camiye çevrilen Ayasofya Camii olduğunu, vakıf mallarının hiçbir surette temlik ya da temellük edilemeyeceğini, bu nedenle Ayasofya'nın vakıf niteliği, mülkiyeti ve tapusunda yer alan vasfı itibariyle tahsis amacı dışında kullanılmasının hukuka aykırı olacağını ileri sürmüştür.

KARAR OSMANLI HUKUKU KARŞISINDA CUMHURİYET HUKUKUNU YOK SAYMA ANLAMINI TAŞIMAKTADIR

Amuran: Danıştay daha önce ret edilen başvuruyu hangi düzenlemeye dayanarak kabul etti, kesinleşmiş kararlar hangi gerekçelerle yok sayıldı, bu kararda sizin itirazlarınız hangi noktalarda oldu?

Günday: Danıştay 10. Dairesi'nin 02.07.2020 gün ve E.2016/16015, K.2020/2595 sayılı kararında, davacının 1934 tarihli Bakanlar Kurulu Kararında yer alan imzaların gerçeği yansıtmadığı, kararda imzaları bulunan bazı bakanların karar tarihinde Ankara dışında olduklarının Meclis tutanakları ile sabit olması nedeniyle imzalarının geçersiz olduğu ve geografik yönden incelenmesi gerektiğini yönündeki iddiaları, aynı Daire'nin kesinleşen 31.03.2008 gün ve E.2005/127, K.2008/1858 sayılı kararı nedeniyle incelenmemiştir. İptal kararı, 1470 sayılı Mehmed Han Sani Bin Murad Han-ı Sani Vakfına ait vakfiyede, vakfedilen hayratların birinin de daha önce kilise iken 1934 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı ile camiye çevrilen Ayasofya Camii olduğu, vakıf mallarının hiçbir surette temlik ya da temellük edilemeyeceği, bu nedenle Ayasofya'nın vakıf niteliği, mülkiyeti ve tapusunda yer alan vasfı itibariyle tahsis amacı dışında kullanılmasının hukuka aykırı olduğu gerekçelerine dayandırılmıştır. 1934 tarihli Bakanlar Kurulu Kararını iptal etmiştir. Oysa bu gerekçe davacı tarafından 2005 tarihinde açılan ve Danıştay 10. Dairesi'nin 2008 tarihli kesin hüküm haline gelen kararıyla sonuçlanan davada da davacı tarafından bir hukuka aykırılık nedeni olarak ileri sürülmüş; ancak itibar görmemiştir. Şimdi aynı gerekçe ile bu kez 1934 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının iptal edilmesi daha önce kesinleşmiş olan bir hüküm nedeniyle mümkün olmadığı gibi, bu gerekçe 1470 yılında Osmanlı Hukukuna göre düzenlenmiş bulunan bir vakıf senedinden hareketle Osmanlı Hukukunu Cumhuriyet Hukuku yerine ikame etme, Osmanlı Hukuku karşısında Cumhuriyet Hukukunu yok sayma anlamını taşımaktadır.

Amuran: Bu kararın alınmasıyla birlikte Osmanlı düzeninde mülk sahibi görünen Osmanlı padişahlarının mirasçıları yargı tarafından, "dolaylı olarak kabul görmüş Osmanlı hukukuna" dayanarak, hak talebinde bulunabilirler mi? Hukuken bu gayrimenkullerin devlette kalması için nasıl bir önlem alınabilir, daha doğrusu önlem alınabilir mi?

Günday: Ayasofya kararı emsal gösterilerek bu gibi davaların gündeme getirilmesi olasılığı bulunmaktadır. Doğrusu

Ayasofya kararı emsal alınır ise verilecek kararlar karşısında, bu kararları uygulamak zorunda kalacak olan idarenin alabileceği bir hukuki önlemi düşünmüyorum. Bu gibi davalar gündeme getirilir ise, Ayasofya kararındaki gerek usul ve gerekse esas yönünden yapılan bariz hataların o davalarda da yapılmamasını dileriz.

Amuran: Cumhuriyetin ilk dönemlerinde alınmış onca Bakanlar Kurulu kararı var. Danıştay'ın aldığı bu karar sonrasında "Ben şu karar yüzünden şu şu haklarım zarar gördü" diyen herkes dava açma ehliyetine sahip olabilir mi? Çünkü Ayasofya kararıyla usul hükümleri dava koşulları göz ardı edildi. Ne dersiniz?

Günday: Biraz önce belirttiğim gibi, Ayasofya kararı ile yargılama usulü kuralları tamamen göz ardı edilmiştir. Dileyelim, açılması olası davalarda bu usul kuralları göz ardı edilmez ve açılan davalar da dinlenmez.

Amuran: TMMOB Ankara Şube Başkanı Tezcan Karakuş Candan da T24'e yaptığı açıklamada Ayasofya kararının gerekçesini emsal göstererek, AOÇ için aslına rücu sürecini başlatacaklarını açıkladı. AOÇ'deki bütün yapılanmalara karşı "bağış zamanındaki tüm sınırlarını Atatürk'ün şartlı bağışına ve vasiyetine uygun hale getirilmesini isteyeceğiz" diyor. AOÇ ile ilgili Atatürk'ün vasiyeti için bu emsal karara ihtiyaç var mı?

Günday: Atatürk'ün şahsi mal varlıkları ve bu bağlamda Atatürk Orman Çiftliği alanları, şahsi mal varlıkları olarak 11 Haziran 1937 yılında Atatürk tarafından şartlı olarak Hazineye bağışlanmıştır. Bağışla ilgili belgeye göre, AOÇ üzerindeki bütün zirai işletmeler, donanımları ile birlikte bir zirai üretim birimi olarak korunması koşuluyla Hazineye devredilmiştir. Bağış senedinde ayrıca AOÇ'de arazi ıslahı yapılması, çevrenin güzelleştirilmesi, halka gezecek, eğlenecek ve dinlenecek sağlıklı yerler sağlanması, halka katıksız gıda maddeleri üretilmesi amacı açıkça belirtilmiştir. Hazine de, AOÇ'ni bu yükümlülükler ile birlikte devralmıştır. Şu halde, ortada bir şartlı bağış söz konusudur. Bu durum karşısında, AOÇ'deki daha sonraki yapılaşmalar ve Atatürk'ün şartlı iradesine aykırı kullanımlar, kendisinin Cumhuriyet döneminde ve Cumhuriyet Hukukuna göre düzenlediği bir şartlı bağış iradesinin ihlali olarak görülmelidir. Bu nedenle, AOÇ için aslına rücu süreci başlatılır ise, bu süreçte açılması olası davalar için emsal bir karara ihtiyaç olmaz. Bu davaların Cumhuriyet Hukuku ilkeleri doğrultusunda görülüp karara bağlanması gerektiğine inanıyorum.

BAROLAR HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜNÜ DEMOKRASİYİ VE İNSAN HAKLARINI KORUMAK VE KOLLAMAKLA DA GÖREVLİ KILINMIŞLARDIR

Amuran: Bugün ele almayı düşündüğümüz diğer konu Baroların durumu. Çoklu Baro'nun önünü açan Avukatlık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girdi. TBB ve 80 Baronun karşı çıkmasına rağmen TBMM de kabul edilen bu yasada sizi en fazla rahatsız eden düzenlemeler hangileri? İtirazlarınız nedir ve bu düzenlemelerin yaratacağı hukuksal ve siyasi riskler nelerdir?

Günday: Avukatlık Kanunu'nda yapılan değişiklikler ile, bir yandan çoklu baronun önü açılır iken, diğer yandan baroların TBB Genel Kurulunda temsilini sağlayan delegelerin sayısı belirlenmektedir. Bu değişiklikler ile, bugüne kadar AKP iktidarı tarafından bir türlü ele geçirilemeyen baroların ve TBB'nin iktidarın güdümüne sokulmasının amaçlandığına inanmaktayım.

Barolar avukatların meslek kuruluşları; TBB de avukatların üst meslek kuruluşudur. Barolar, bir dernek ya da başka türden bir sivil toplum kuruluşu olmayıp, kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarıdır. Barolar, Anayasa'nın 135 inci maddesinde de belirtildiği gibi, bir yandan, diğer kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları (örneğin tabip odaları, mimar ve mühendis odaları, eczacılar odaları) gibi, belli bir mesleğe mensup olanların (avukatların) müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplinini ve ahlakını korumak amacıyla kurulan, organları kendi üyeleri tarafından seçilen kamu tüzel kişileridir. Ama barolar, diğer yandan hukukun üstünlüğünü, demokrasiyi ve insan haklarını korumak ve kollamakla görevli kılınmışlardır. Baroların diğer kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından farklı olarak bu görevlerinin de bulunmasının nedeni, onların

yargılamanın üç sacayağından biri olan bağımsız savunmayı temsil eden avukatların meslek kuruluşları olmalarıdır. Yapılan düzenleme ile üye sayısı 5.000'in üzerinde olan illerde 2.000 avukat bir araya gelerek ayrı bir baro kurabilecektir. Bu düzenlemeden bugün için Ankara, İstanbul, İzmir baroları etkilenmekte ve bu illerde birden çok baronun kurulabilmesine olarak tanınmaktadır. Ayrıntıya girmeden belirtiyim: bir ilde birden çok baro kurulduğunda, baroların Anayasa'nın 135 inci maddesinde belirlenen amaçlarının ve özellikle de tüm avukatların müşterek menfaatlerinin korunması amacının gerçekleştirilmesi imkansız hale gelebilir. Zira; kurulacak her bir baro ayrı bir kamu tüzel kişisi olacağından, kamu tüzel kişiliğinden kaynaklanan kamusal yetkileri tüm avukatların değil de, kendi üyesi olan avukatların menfaatlerinin korunması için kullanabileceklerdir.

Diğer taraftan, "**temsilde adalet**" i sağlama gerekçesiyle büyük baroların TBB Genel Kurulu'na seçerek gönderecekleri delegelerin sayısı minimuma indirgenecek ve hatta üye sayısı binleri aşan barolar ile üyesi sayısı çok az olan barolar eşit sayıda delege ile TBB Genel Kurulunda temsil edileceklerdir. Düzenlemeye göre, her bir baro, üye sayısına bakılmaksızın, TBB Genel Kurulunda dört üye ile temsil edilecek, üye sayısı 5.000'in üzerinde olan barolar ise TBB Genel Kurulu için her 5.000 üye için fazladan bir delege daha seçebileceklerdir. Bir örnek vermek gerekir ise, üye sayısı 4800 dolayında olan Antalya Barosu da, üye sayısı 40 olan bir başka küçük baro da aynı sayıdaki delege ile (4 delege ile) TBB Genel Kurulunda temsil edilecektir. Başka bir anlatımla, Antalya Barosu üyesi olan 1200 avukat 1 delege ile temsil edilir iken, üye sayısı 40 olan baronun 10 üyesi bir delege ile temsil edilecektir. Böylece, iddia edildiği gibi, temsilde adalet değil; temsilde adaletsizlik sonucu ortaya çıkacaktır ki, bu sonucu Anayasa'nın 68 inci maddesinde ifadesini bulan temsilde adalet ilkesi ile bağdaştırılması olanaksız.

Amuran: CHP Anayasa Mahkemesine başvurdu. Anayasa Mahkemesi şimdilik yürütmeyi durdurma talebini ret etti, tespit edilecek bir tarihte iptal talebi ile birlikte ele alınıp karara bağlanması yönünde karar aldı. Siz bir açıklamanızda, "Çoklu Baro ve TBB Genel Kurulu'nda illerin eşit temsiliyeti, AYM'nin önceki kararlarına da aykırılık taşıyor" demiştiniz. Anayasa Mahkemesinin bu konuyla ilgili emsal kararlarından da söz eder misiniz? Yüksek Mahkeme hangi gerekçelerle anayasaya aykırılığı tespit etmişti? Bugün Anayasa Mahkemesi'nden beklentiniz nedir?

Günday: CHP, "**Çoklu baro**" olarak adlandırılan yasal düzenlemenin Anayasa'ya aykırı olduğu iddiası ile bu düzenlemenin yürürlüğünün durdurulması ve iptali istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne başvurmuştur. Beklentim, bu düzenlemenin Anayasa Mahkemesince iptal edileceği yönündedir. Nitekim Yüksek Mahkeme, daha önceleri üye sayısı fazla olan dış hekimleri odalarının Dış Hekimler Birliği Genel Kurulundaki delege sayısını bu odaların üye sayısını dikkate almadan sınırlayan bir yasal düzenlemeyi, Anayasa'da ifadesini bulan temsilde adalet ilkesine aykırı bulmuş ve iptal etmiştir.

Ancak burada bir hususu belirtmek isterim: "**Çoklu baro**" düzenlemesinin yürürlüğe girmesinden sonra ve - hatta böyle bir düzenlemenin nasıl olsa yapılacağı ve yürürlüğe sokulacağı düşüncesi ile- bu düzenlemenin henüz yürürlüğe girmesinden önce Ankara ve İstanbul'da yeni baroların kurulma hazırlıklarına başlanmıştır. Baro seçimleri Ekim ayında yapılacağından ve bu seçimlerde her bir baro TBB Genel Kurulu için delegeleri de seçeceğinden, Anayasa Mahkemesi tarafından ivedi olarak bu yasal düzenlemenin yürürlüğü durdurulmadığı için ileri de verilebilecek olan bir iptal kararının anlam ve etkisi olmayacaktır. Zira; Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararları geriye yürümeyeceğinden, iptal kararının yürürlüğe girmesinden önce oluşturulacak yeni barolar varlıklarını sürdürebilecekleri gibi, bu barolar tarafından yeni düzenleme göre delege seçimleri de yapılmış olacaktır. Anayasa Mahkemesi, CHP'nin yaptığı başvuru üzerine öncelikle yürürlüğü durdurma talebini reddetmiş ve bu talebin ileriki bir tarihte iptal talebi ile birlikte ele alınıp karara bağlanması yönünde karar almıştır. Bu durumda, "**Çoklu baro**" uygulaması tamamlandıktan, baro seçimleri de (TBB delege seçimleri dahil) tamamlandıktan ve hele hele yeni oluşturulmuş TBB Genel Kurulunca da TBB Başkanı ve diğer organlarının seçimi yapıldıktan sonra verilecek bir karar, iptal kararı olsa da, içinden çıkılmaz bir hukuksal kargaşaya yol açacaktır. Dileriz, Yüksek Mahkeme yürürlüğü durdurma ve iptal istemini ivedilikle inceleyerek karara bağlar.

Amuran: Son yıllarda yaşanan sorunlardan biri de düşünce ve ifade özgürlüğünün sınırlarının daraltılması ve hukuka aykırı uygulamaların artması. Bu durum sadece kişilere değil demokrasimize de zarar veriyor. Bazı kavramlar amacını aşan hükümlere yol açıyor. Eleştiri hakkınızı tereddüt etmeden kullanamıyorsunuz. Çünkü hakaret olarak değerlendiriliyor, dava açılıyor ve kişi cezalandırılıyor. Dış olaylarla ilgili haberleri değerlendirirken Devlet sırrına girer mi diye düşünüyorsunuz. Yüzlerce hukukçu yetiştirmiş duayen bir hukuk hocası olarak bu çerçevedeki yargı kararlarını görünce yargıç ve savcılarımız hakkında ne düşünüyorsunuz?

Günday: Türkiye’de mahkemelerin bağımsızlığı ve tarafsızlığı ile yargıç güvencesi ilkeleri büyük ölçüde tahrip edilmiş ve başkalaştırılmıştır. Yargı siyasallaştırılmıştır. Yargılamanın üç sacayağından olan iddia (savcılık) ile hükümün (yargıçlık) tarafsızlığı ve bağımsızlığı 2010 Anayasa Referandumundan bu yana giderek tasfiyeye uğratılmıştır. Bu nedenle, yargıda yaşanan tüm bu olumsuzlukların temelinde bağımsız ve tarafsız bir yargının kalmamış olmasıdır. Şimdi ise “**Çoklu baro**” düzenlemesi ile yargılamanın üçüncü sacayağı olan bağımsız savunmanın tasfiye edilmesi hedeflenmektedir. Bu durum, beni ve benim gibi tüm mesleki yaşamları boyunca hukukun üstünlüğünü savunan tüm meslektaşlarımı derinden üzmektedir.

Amuran: Hukuka saygının zedelenmemesi için yasal kurallara sadece yargı erki sadece yasama erki ve yürütmenin uyması beklenmemeli, tüm toplumun vazgeçilmez bir hukuk ahlakı olmalıdır. Bu nedenle endişelerinize katılmamak mümkün değil. Teşekkür ederiz.

Günday: Ben teşekkür ederim.

Amuran: İçinde bulunduğumuz hafta 24 Temmuz haftasıydı. Bizim için 24 Temmuz duyarlı olduğumuz bir gündür. Tüm dünyanın Türkiye Cumhuriyeti’nin bağımsızlığını kabul etmek zorunda kaldığı gündür. Hukuksal anlamda bağımsızlık senedi olan Lozan Antlaşması’nın imzalandığı gündür. Aynı zamanda 24 Temmuz, basında sansürün kaldırıldığı gündür. Ama bu yıl Basın Bayramının adını bile anmadık. FETÖ ile mücadele edildiği söylenen bir süreçte, yüzlerce gazeteci yanında FETÖ mücadelesinin öncülüğünü yapan arkadaşlarımız; Barış Pehlivan, Müyesser Yıldız, Murat Ağirel ve Hülya Kılınç hala cezaevlerinde. Onların özgürlüğe kavuştukları gün basın bayramını, bayram tadında kutlayacağız. O günlerin bir an önce gelmesi ümidiyle hepinizin kurban bayramınızı kutluyoruz.

Nurzen Amuran

Odatv.com

Nurzen Amuran

Türkiye bunu ödemek zorunda kalacak

05.12.2021

Merkez Bankası bu talimata uymasaydı...

28.11.2021

Egemen Bağış'ın Büyükelçi tayin edildiği kurum, nasıl adil olmaktan söz edebilir

21.11.2021

Kumpas davaları olmasaydı FETÖ 15 Temmuz'a cesaret edebilir miydi

14.11.2021

Erdoğan'ı destekleyerek koltuklarını koruma derdine düştüler

07.11.2021

Artık "vakıf" dendiğinde akıllara kara para geliyor

31.10.2021

Tüm Yazıları

Popüler Yazılar

Müyesser Yıldız

TESUD Başkanına neler soruldu?

30.06.2021

Dr. Hüseyin Nazlıkul, M.D. PhD.

Hastalıklara karşı direnç nasıl artırılır

03.10.2021

Salih Seçkin Sevinç

Pandemi bahaneleri oldu... Restoranlar bizi ya...

03.10.2021

Rafael Sadi

O kritik ziyaretin arka planı

03.10.2021

Yusuf Yavuz

Yeni plan devrede

17.06.2021

Soner Yalçın

Tehdit etmeyin

18.06.2021

Soner Yalçın

Tunus'un foncuları

28.07.2021

Soner Yalçın

Erdoğan'ın öfkesinin sebebi

26.10.2021

Sami Mentş

Milli Eğitim Bakanı yalan söylüyor

25.06.2021

Soner Yalçın

Ata'nın çocukları: 68 Kuşığı

30.06.2021

İletişim

Haber Merkezi: 0 216 449 32 00

Faks: 0 216 449 32 00

Mail: info@odatv.com

İletişim

Künye

Gizlilik Sözleşmesi ve Koşullar

Mobil Uygulamalar

Reklam

Reklam: 0 216 449 32 00

reklam@odatv.com

© 2021, Oda TV. Tüm haklar saklıdır.

ANA SAYFA

YAZARLAR

VIDEO

FOTO GALERİ

ARŞİV

KATEGORİLER

